

Tudósítások a f. évi tavasszal történt erdei fagy- károkról.

(Folytatás és vége.)

VI.

D o r o s z l ó r ó l.

A f. évi május-hó 20-án beállott fagy a zombori m. k. jószágigazgatóság kerületéhez tartozó bezdáni és apatini pagony tölgy állabaiban nevezetes kárt okozott. Ezen fagy főképp a fiatal értékeket és a 20—40 éves rudas erdőket károsította meg, míg ellenkezőleg a vágható s egyáltalában a korosabb állabokban hatása nem vétetett észre.

A nevezett pagonyok közt nevezetesen a bezdáni pagony közorai erdőrészében ezen fagy egy 20—25 éves elegyes rudaserdőt a legerősebben fagyasztott le, továbbá nagymérvben egy éjszagnak fekvő 8—10 éves értést és kevésbé egy a nyugoti oldalon fekvő 60 éves állapot; ellenben egy az ezen állab szomszédságában fekvő s 40 hold nagyságu 2 éves értés, melyre nézve a szomszédállab nyugot felől véd-falként szolgált, de a mely terület semminemű védertvénynyel nem birt, a fagy által érintetlenül hagyatott.

Az apatini pagonyban egy délnek fekvő s 90 hold nagyságu 2 éves értés, mely különben gyomok, kórók s száraz fü által védve volt, a mellette fekvő 6—8 éves értékkel együtt a fagy által egészen lepörzsöltetett, habár azt éjszaknyugotról egy 25—30 éves jó zárlatban s teljes lombozatban lévő rudas erdő környezte, mely maga is szintén szenvedett. Általában véve, mind a bezdáni, mind pedig az apatini pagonyban feltűnt az, hogy az erőteljes és uralgó törzsek és azok koronáinak véghajtásai a fagy által kevésbé szenvedtek, mint az oldalágak és a félig elnyomott törzsek s ezek fiatal

hajtásai, s egyáltalában a fagy jobban hatott az erdőnyilások, tisztások és utak szegélyein, mint a zárlatban.

Makk- és gubacstermés szórványosan maradt.

Krivácsy, m. k. főerdész.

VII.

L i p p á r ó l.

Van szerencsém értesíteni, hogy a folyó évi május havi fagy az itteni kincstári erdőkben szintén okozott némi kárt, a mennyiben a mélyebb helyeken és mély völgyekben elterülő, valamint főképen az éjszak, de részben a dél-nyugot felé fekvő erdőrészekben úgy a bükk mint a csernél és tölgyenél a virágzat majd nem teljesen elfagyva lehullott, és reményünk a jó makktermésre majdnem teljesen megfusult.

Makktermés a folyó évben egyedül a tóthváradai és berzovai pagonybeli erdőkben várható, a hol — kivéve a magasabb hegygerinczeket és a mély völgyeket — a cser, a kocsántalan és a keletitölgy (*Quercus aegylops*) állaboknál részben szórványos részben bő makktermés várható; a többi pagonyokban a tölgyeseknél csak egyes makk észlelhető; a bükkvirágzat pedig kivétel nélkül az egész kerületben elfagyott.

Ezenfelül kárt okozott az idei fagy a tölgy- és bükkfiatalosokban is, főképen pedig azokban, melyek a Maros balpartján éjszak felé fekszenek; azokban t. i. nem csak az idei lombzat, de nagyrészen az idei hajtások gyengébb részei is elfagytak. A fagy után beállott mérsékelt és esős időjárásnak köszönhető azonban, hogy ezen fiatalosok is már teljesen helyreállottak, új buja lombzatnak örvendenek, és az ez idei növekvésük, habár némileg gyengébb mint rendesen, mindamellett kielégítő leend.

A rudas és vágható állatok növekvése a fagy által semmiféle kárt nem szenvedett.

Ezek lennének tehát az ideai fagynak az itteni erdőkben észlelt hatásai. *Garlathy Kálmán*, m. k. főerdész.

VIII.

Bálinczről.

Környékünkön a május havi fagynak hatása az erdőt illetőleg csekélynek mondható.

Nagy kiterjedésű kocsános tölgyeseink már ápril-hó elején teljesen kivoltak zöldülve, s így a fagy alkalmával a fiatal hajtások már annyira megerősödve, hogy nem szenvedtek. A síkságon csak a kőrisfa szenvedett, mely teljesen elfagyott. A juharfának igen keveset, a gyertyánnak és az alig fakadó szilfának pedig épen nem ártott a hideg.

A magasabban fekvő helyeken a hidegnek hatása úgy is csekélyebb levén, a kocsántalan tölgy- és cserfa csak alig észrevehetőleg szenvedett.

A tölgyvetényekben a fagy által okozott kár észrevehetlen.

Hogy a fentebbiek daczára tölgymakk és gubacs mégis csak igen szórványosan mutatkozik, annak okai a nagymértékben elszaporodott hernyók, melyek több fajai közül a búcsus pohók volt legártalmasabb; azonban e veszedelmes apró ellen-ségekre a fagy és a nemsokára rá beállott esőzések halálos csapást mértek.

Györke István.

XI.

Budapestről.

A tölgyek lefagytak; mind a mellett a kocsános és kocsántalan tölgnél, sőt még a molyhos tölgnél is (*Quercus*

pubescens) a makktermés kis része megmaradott, s itt-ott gubacs is található. A bükk, kőris és ákác teljesen lefagytak, a fojtós berekenye hajtásai szenvedtek, de gyümölse megmaradott. A svábhegyen lehet még pár diót is látni. *B.*

X.

Budakeszről.

A tölgyesek és a bükk egészen lefagytak, makktermés csekély része a kocsános és kocsántalan tölgnél megmaradott; az első évökben lévő tölgyertések mind elfagytak. A községben lévő egyes diófákon néhol jó termés maradott, gubacs is lesz valami kevés. *Balás Vincze, főerdész.*

XI.

Máramarosból.

A bükkösök annyira elfagytak, hogy az itteni erdők még június végén is teljesen veresek voltak; a fiatal fenyvesek első hajtásai szintén áldozatul estek, magtermés pedig épen nem lesz. *K.*

XII.

Ungvárról.

1876. július 31.

Szellemi képviseltetésünk nem kellő produktivitásának, vagy jobban mondva, rengeteg közönyünknek egy jellemző nyilvánulása az is, hogy az ideai fagykárokról kimerítő adatokat közleni a szaktársak, és itt különösen kiemelem a kiválóan hivatottabb kincstári erdészeket, mint a kik tudvalevőleg az ország minden részében kellő számban vannak representálva!

sem érdemesnek, sem pedig szak szempontból érdekesnek nem tartották! *)

Tekintve a késői fagyoknak újabb időben következett felépését majdnem minden harmadévben, tekintve továbbá azt, hogy ezen tünetnek természetes folyományaképp reánk erdészekre nézve, különösen két kérdés domborodik ki a mindennapi események keretéből, és pedig: „nem lenne-e okszerűbb az ültetvényezést a kora tavasz helyett valamivel későbbre halasztani? 1. nem lenne-e tanácsos azon fanemek tenyésztésére nagyobb gondot fordítani, a melyek a késői fagyok romboló hatásának kevésbé vannak kitéve? bátorkodom az érdeklődő és szakbuzgó közönséget azon rombolásokról értesíteni, a melyeket az idej májusi fagy Ungmegyében okozott.

Nálunk ugy a sikon, mint az elő és középhegységeken a fagy nem csak a zsenge ertvények oldal- és csúcshajtásait forrázta le, de ugyanazt tette a 10—20 éves surjányokkal is, sőt 600 méteren felüli magasban a vágható állabokat is annyira leperzselte, hogy azok maig sem ujulva ki teljesen, a verhenyes fakó szint maig sem veszték el. Legkevésbé, sőt mondhatni alig észrevehetően az erdei fenyőertvények szenvedtek, bár a lúcz- és jegenyefenyő csemetéknek közvetlen szomszédságában vannak elültetve!

A makktermés a május első felében mutatkozott dús virágzat következtében igen szép reményekre jogosított, fájdalom azonban az Ungvár közelében lévő előhegységeken kívül, melyek a Beszkidek végnyulványait képezve, mintegy 200—300 méterre emelkednek a tenger színe fölé, alig van valami. Az említett csekély részleten azonban jó középtermésre lehet számítani ugy a bükk, mint a tölgygyel, ha csak az augusztusi rendkívüli aszály és az ezzel egybekötött hőség le nem fogja

*) Sajnos, hogy sok a hivatott, de valóban kevés a választott! Szerk,

fonnyasztani! A latorczamenti sikon fekvő tölgyesekben, ugyanúgy, mint a szomszédos megyékben — mint hallám — csak szórványosan til-túl mutatkozik némi csekély, alig említésre méltó makktermés.

Midőn az előadottak dióhéjba történt beszorításáért szives elnézést kérnék a szakközönség és tek. szerkesztő urtól, egy szersmind felkérem, hogy annak idején a fagykárok minőségét feltüntető tapasztalataim, illetőleg kutatásaim eredményeinek közlésére becses lapjában tért engedni sziveskedjék. *)

Ruttner Antal, m. kir. főerdőmester.

Óvszer a veszettség ellen.

Az alább következő és kiváló figyelmet, s minden esetre utánvizsgálatot is érdemlő közleményt a „Vadász- és Versenylap“-ból vesszük át, s részünkről csupán azzal egészítjük ki, hogy a *Xanthium spinosum* általánosan ismert és főleg utszéli növény, melyet „szerbtövisnek“, a Székelyföldön pedig, hol tudunk szerint 1849-ben, illetőleg a muszkák bejövetele után kezdtek észlelni, „muszka-tövisnek“ neveznek, s mely itt a főváros környékén is bő mértékben fordul elő, s mint a körében lévő más növényeket előlő gyom hazánkban is oly bőven el van terjedve (például a sok közül az arad- és radnai országot mentén egész határrészeket borított el), hogy kiirtása országosan és hatóságilag is több ízben elrendeltetett.

„A „Chasse Illustrée“ egy szert közöl a veszettség ellen, melyet egy orosz orvos talált föl, s melylyel most a szaklapok bőven foglalkoznak, annyival is inkább, mert eddigelé biztos ellenszerét a tudósok hasztalan keresték. Az erre vonatkozó közlemény következőleg hangzik.

„Egy orosz orvos, dr. Grzymala egy szert talált föl a

*) Örömmel!